Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Завдання українського народу буде в тому, щоб створити такі суспільно-християнські обставини, які запевнювали б громадянам правдиве і стале щастя та мали досить внутрішньої сили, щоб поборювати відцентрові тенденції внутрішнього розкладу і успішно захищати межі від зовнішніх ворогів.
Андрей ШЕПТИЦЬКИЙ

19 (539)
7 травня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ПЕРЕМОГУ ТАКИ ВІДСВЯТКУЄМО

Немає в Україні сім'ї, родини, якої б не торкнулася Друга світова війна. Офіційно її називали Вітчизняною, а в народі – війна німців з совітами.

Але тим «совітом» був і мій батько, якого, як і багатьох односельців, у серпні 1944-го, у час енкаведистської облави, арештували, мобілізували і невдовзі відправили на фронт. В лютому 1945-го їх у Польщі, належно не навчених, не вдягнених, не озброєних, кинули через зоране, розкисле від зимової відлиги рівне відкрите підгористе поле на штурм німецької кулеметної точки… Без шансів вижити: сховатись ніде, а позаду – заґрадотряд. І в село прийшло повідомлення: «пропав безвісти». А мама аж до свого відходу у вічність все чекала й чекала його з війни. І коли клопоталась господарством, а це і кінь, і віз, і млинок, і стодола, і чималий реманент, яке врешті націоналізували. І в колгоспі, в якому їй довелось тяжко-тяжко гарувати. Ось так ця війна і жила в нашій родині.

А скільки таких родин в Україні, адже ця біда вогняним смерчем пройшлася нашою землею двічі: із заходу на схід, а потім – зі сходу на захід, залишивши знищені села й міста, зруйнувавши весь життєвий уклад. І – мільйони, мільйони могил, а то й безіменних поховань, братських кладовищ. Загалом Україна втратила найбільше свого населення у цій війні. У відсотковому відношенні, з усіх воюючих країн, на одного німецького солдата припадає шість радянських. А Німеччина ж воювала з усім світом (чит. «Травень на тлі війни», 3 стор.). Загиблих просто ніхто не рахував, а солдатів без усякого жалю кидали під вогонь і на мінні поля, як це робив маршал Жуков.

У своїх спогадах командувач американської армії генерал Ейзенхауер згадує такий епізод. Уже після капітуляції німців у 1945 році він мав зустріч з Жуковим і розповів, що союзники взяли б Берлін набагато швидше, але їм заважали просуватись вперед німецькі мінні поля: потрібно було зупинятись, викликати саперів. А ті працювали тижнями.

– А як ви вирішували таку проблему? – запитав американець росіянина.

– А в нас її не було. Ми просто посилали піхоту через мінне поле, – відповів Жуков.

– Я страшно здивувався, – пише Ейзенхауер. – Та якби я віддав такий наказ, то мене б відразу відправили в психіатричну лікарню…

Радянські полководці людей не цінували.

А тепер про свято чи жалобу. Живих ветеранів, які справді воювали на передовій, фактично не залишилось. Адже наймолодшому нині має бути щонайменше 88–90 років. Якщо такі є, пошануймо їх належно і з вдячністю. Згадаймо тих, хто впав на фронті, хто загинув у час воєнного буревію: молитвою, добрим словом, щемною сльозою, квіткою шани до обеліска. Згадаймо і тих, хто вже на зустрічі з Господом у нашій новій війні.

А про перемогу пам'ятаймо з переконанням, що як був знищений гітлерівський нацизм, такий кінець прийде і путінському рашизму. І цю майбутню перемогу наближаймо всіма силами, щодня і щогодини. Як у вірші поета: щоб нащадки про нині сущих не сказали: їх на землі не було. Ні, ми були, є і будемо. І перемогу ми здобудемо! Отоді й відсвяткуємо.

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Канікули для оздоровлення

На Прикарпатті планують оздоровити більше ста тисяч дітей. Про це йшлося під час засідання координаційної ради з питань оздоровлення та відпочинку дітей за участю заступника голови облдержадміністрації Ігоря Пасічняка.

Цьогоріч на території Івано-Франківщини, за словами начальника управління молоді і спорту облдержадміністрації Ростислава Микитюка, функціонуватимуть 14 стаціонарних таборів різних форм власності.

Наразі оголошено тендер на закупівлю путівок у літні табори та обумовлено попередню кількість можливо придбаних путівок за рахунок коштів з обласного бюджету на загальну суму 3 981 200 грн.

Окрім соціально незахищених категорій дітей, у літніх таборах цього року відпочиватимуть і діти учасників АТО, тимчасово переселених осіб, діти з сімей загиблих чи поранених під час подій на Майдані.

Актуальним є залучення коштів волонтерських організацій та допомоги від закордонних колеґ – міст-побратимів, оскільки грошей на оздоровлення дітей замало.

Йшлося й про відпочинок юних івано-франківців у відпочинкових закладах Херсонщини, у рамках домовленостей між Івано-Франківською та Херсонською областями, та оздоровлення за межами країни.

«Задля належного відпочинку та оздоровлення дітей, – зазначив Ростислав Микитюк, – усі заклади перевірятиме новостворена комісія, а для педагогічного та медичного персоналу, який там працюватиме, проведуть навчання».

Тих, хто потребує субсидій, більшає

На Прикарпатті 3600 жителів подали документи на оформлення субсидій для оплати за житлово-комунальні послуги, повідомила на прес-конференції директор департаменту соціальної політики облдержадміністрації Леся Бурдяк.

«Переважно заяви надсилають поштою, у департамент звертаються з питаннями щодо роз'яснення заповнення документів, – зазначила вона. – У бланку декларації є пункт, де записують членів сім'ї. Для цього передбачили шість колонок. Але, як знаємо, сім'ї складаються не тільки з шести осіб, є також багатодітні родини. Просимо дописувати інформацію про це на простому аркуші паперу й додавати його до декларації».

Із проблемними питаннями, які виникають при заповненні документів на призначення субсидій, треба звертатися за телефонами «гарячих ліній», створених департаментом соціальної політики (один із них – 50-30-90) та консультаційні групи, які з 1 травня працюють у районах.

Євросоюз визнав аґресію Росії

У кінці квітня у Києві відбувся саміт ЄС–Україна. Великих проривів не досягнено, проте, як зазначив представник України при ЄС Костянтин Єлісеєв, одним із головних здобутків саміту Україна–ЄС є те, що вперше в двосторонньому документі визнано факт аґресії російських військових сил проти України. Хоч «глибока стурбованість» Європи замість конкретних дій і далі превалює.

Дали Уряду строк

Уряд має до завершення першої декади травня удвоє зменшити нормативи споживання тепла і газу для населення, що автоматично призведе до двократного зменшення тарифів на цей вид комунальних послуг. Про це заявила лідерка «Батьківщини» Юлія Тимошенко: «Це призведе до зменшення тарифів, які зараз виставили людям, як мінімум удвоє». Якщо ж Уряд це питання не вирішить, то встановленням справедливих тарифів має у публічному режимі зайнятися Верховна Рада на найближчому пленарному засіданні.

ПРОТЕСТ

МОВЧАТИ НЕ МОЖНА!

У неділю в Івано-Франківську відбувся протестний марш і мітинґ проти зростання цін і тарифів, організований ВО «Свобода».

Сотні містян зібралися на площі перед пам'ятником Іванові Франкові. Із гучномовців лунають лозунґи «Ні – зубожінню народу!», «Тарифи ростуть – мовчати не можна!», «Уряде! Виконай обіцянки!». Колона вулицею Незалежності прямує до Вічевого майдану, розгорнувши величезне полотнище державного прапора. До неї приєднуються і приєднуються містяни. Адже ситуація з тарифами торкається кожного.

Про дії Уряду і влади взагалі, спрямовані на стабілізацію ситуації за рахунок народу, про невиконані обіцянки говорили голова фракції «Свобода» в обласній раді Василь Попович, боєць батальйону Нацгвардії Олег Більшин, секретар міськради Микола Вітенко, голова міської «Свободи» Руслан Марцінків колишній віце-прем'єр Олександр Сич та інші.

Вимоги до Уряду переглянути підвищення тарифів, зупинити зубожіння народу учасники мітинґу висловили в одноголосно ухваленій резолюції.

А вже перед початком фестивалю Христового міста «Вгору серця» на трибуну піднявся лідер «Свободи» Олег Тягнибок, який розповів про піднесення національного духу в усіх реґіонах, про ювілейне двадцяте вшанування борців за волю України у Чигирині та Холодному Яру. Та головну увагу звернув на боротьбу за соціальні права, бо без соціальної революції немає революції національної. І не можна все списати на війну, бо рано чи пізно за антинародні дії доведеться відповідати.

Теодор ДРОВНИЧ

ДЕНЬ МІСТА

ЦІКАВО І ВЕСЕЛО БУДЕ УСІМ

Івано-Франківськ відзначає 353-тю річницю – День міста – в день отримання Маґдебурзького права, тобто 7 травня. 1662 – рік заснування Івано-Франківська. Місто було засноване краківським каштеляном, згодом польним коронним гетьманом Анджеєм Потоцьким з відомого роду польських магнатів, і назване Станіславів на честь батька. Місто було засноване як фортеця для захисту від набігів кримських татар. 7 травня 1662 року місто отримало Маґдебурзьке право. Ця дата вважається днем заснування міста. Після першого розділу Польщі 1772 року місто відійшло до імперії Габсбургів.

У 1962 р. місто відзначило своє 300-річчя і було перейменоване. Відтоді воно носить ім'я видатного українського письменника та громадського діяча Івана Франка, який неодноразово тут бував, писав і читав свої твори.

У програмі відзначення Дня міста відбувається ціла низка заходів, зокрема: ярмарок-виставка «Прикарпатський вернісаж», фестиваль Христового міста «Вгору серця», виставка учнівських робіт Дитячої художньої школи «Місто моє», інтерактивна гра «Таємниці Станіславської фортеці» та багато інших. Цьогоріч насиченою буде і спортивна програма.

Розпочнуться святочні заходи о 9-ій 7 травня урочистим підняттям прапора Івано-Франківська. А урочисте відкриття Дня міста відбудеться на Площі Ринок 9 травня о 9-ій ранку. Святковий концерт до Дня Івано-Франківська почнеться 9 травня о 18-ій годині в облмуздрамтеатрі ім. І. Франка. Свято продовжиться 10 травня на всіх площах і майданах, у парках, на головних вулицях.

В рамках цьогорічного святкування найяскравішим стане фестиваль «Свято ковалів-2015» з ковальського мистецтва в Україні. Він збирає митців і всіх небайдужих до світу ремесел.

В програмі фестивалю: демонстрація майстерності від ковалів України та закордонних учасників, майстер-класи ведучих фахівців ковальської справи, ярмарок кованих речей, виставка «Орнаментальне ковальство-2015», пленер «Позитив».

Отож **8 травня (п'ятниця):**

9.00–18.00, площа Бастіон –

реєстрація гостей та учасників;

демонстрація ковальської праці та ярмарок кованих речей, виготовлення ковалями України та іноземними гостями елементів для спільної композиції;

пленер «Позитив»;

майстер-класи;

18.00 – конференції-презентації ковалів (готель «Надія»).

9 травня (субота) продовжиться демонстрація ковальської праці та ярмарок кованих речей, виготовлення ковалями України та іноземними гостями елементів для спільної композиції; пленер «Позитив»; майстер-класи.

10 травня (неділя):

10.00 – відкриття XIII Міжнародної виставки «Орнаментальне ковальство» (галерея «Бастіон»);

нагородження номінантів виставки та відзнака найкращих робіт фестивалю.

АНОНС

10 ТРАВНЯ о 14.00
У НД «ПРОСВІТА»
ВІДБУДЕТЬСЯ

СВЯТО МАТЕРІ.

ЗАПРОШУЄМО ВСІХ МАТЕРІВ, БАТЬКІВ, ДОНЬОК І СИНІВ, ВНУЧОК І ВНУКІВ.

ВШАНУЙМО МАТІР СВОЮ…

ШАНОВНІ КРАЯНИ!

ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

на місяць – 4,30 грн.,
на півроку – 25,80 грн.,
на рік – 51,60 грн.

ПОЗИЦІЯ

ЧАС НОВОГО ДІАЛОГУ

Цю статтю Голова ВРУ Володимир Гройсман опублікував у «Газеті виборчій». Оскільки питання про необхідність діалогу з питань українсько-польської історії постійно порушує і «Галицька Просвіта», тож пропонуємо її нашим читачам. Вона актуальна і як погляд на відзначення 70-річчя перемоги над нацизмом.

Серед маси подій світової історії особливу увагу привертають ті, що їх часто називають історичними розвилками. Йдеться про такі переломні факти минулого, які визначають увесь подальший плин історії, а також наше сьогодення. Іноді страшно уявити світ, у якому нам довелося б жити (і чи довелося б узагалі?), якби розв'язка тієї чи тієї ключової події була іншою. Такою історичною розвилкою можна, без перебільшення, назвати «чудо над Вислою», яке сталося 1920 року. Тоді війська Польської держави за допомогою військ Української Народної Республіки не просто відбили під Варшавою наступ Червоної армії. Вони ще й врятували Європу від хрестового походу більшовиків на Берлін і Париж, від кривавої комуністичної диктатури, від загибелі всієї європейської цивілізації. «Дорога до світової пожежі веде через труп Польщі», – ці зухвалі слова більшовицького маршала Тухачевського яскраво ілюструють масштаб глобальної загрози, що її поляки та українці змогли відвернути.

Ми, українці, пишаємося, що «чудо над Вислою» сталося великою мірою завдяки таланту генерал-хорунжого армії УНР Марка Безручка, який, розбивши фланг війська Тухачевського, дав змогу армії Юзефа Пілсудського відбити наступ червоноармійців. Але ми ще й переконані, що справжнім творцем цього чуда стала сила єднання українського та польського народів перед загрозою знищення. «Іде боротьба за нашу і вашу свободу проти спільного ворога. Я переконаний, що порозуміння між Українською й Польською республіками принесе славу і добробут обом народам», – проголошував у той час Пілсудський.

«За нашу і вашу свободу!» – це гасло повторив нещодавно у своєму історичному виступі з трибуни Верховної Ради України польський Президент Броніслав Коморовський. Сьогодні, коли Україна потерпає від російської аґресії, а вся Європа здригнулася від загроз, що йдуть з боку Кремля, заклик президента Польщі набуває особливого сенсу. Адже спільна боротьба українців та поляків за свободу має передбачати згоду, взаємну довіру та примирення – зокрема, у питаннях історичного минулого.

Найприкріше те, що останній чинник постійно стає предметом маніпуляцій, метою яких є підрив солідарності України й Польщі. Чому ці маніпуляції такі успішні? Відповідь проста. Історія – це не догма, що її, як вважала і вважає російська влада, кожен громадянин має зазубрити і репродукувати у вигляді словесних кліше, – як-от «кримнаш». Історія – це тканина, зіткана з людських життів. Історія – це не «логічна зміна суспільно-політичних формацій». Це – тендітна форма буття людини, яка живиться особистим досвідом, особистими думками, оцінками, емоціями тощо. Тому будь-який пропаґандистський вплив на цю живу матерію (особливо, уміло зроблений) стовідсотково дає очікуваний деструктивний ефект.

Так сталося і з ухваленням Верховною Радою України закону «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті». Він ухвалений в пакеті з іншими «історичними законами», які мають на меті відкриття доступу громадськості до архівів НКВД/КҐБ, а також увічнення перемоги українського народу над нацизмом у Другій світовій війні та засудження тоталітарних режимів. Мені відомо про дискусії в Польщі, що їх викликав цей закон. Трактувати його як недружній жест української сторони – помилково. Адже кожен, хто уважно прочитає цей закон, зрозуміє, що він насправді є не «антипольським», а «антирадянським». Цим законом, ми, українці, пробуємо назавжди закрити бажання наших недругів залишити нас в стані «homo soveticus», з якого ми нарешті почали вириватися завдяки подіям 2014–2015 рр.

Українці під час Революції гідності виявили чітку позицію не тільки щодо свого європейського майбутнього, а й щодо свого минулого – у прагненні очистити свою свідомість від комуністичної ідеології, радянських штампів у трактуванні історичних подій, доповнити перелік своїх справжніх героїв тими, хто боровся за відновлення Незалежності України у XX столітті, проти фашизму і нацизму. І український парламент виконав цю народну волю. Між іншим, борцем за українську Незалежність у законі визнано УНР та її військові формування, що свого часу допомогли здійснити «чудо над Вислою». Чи є сенс продовжувати розмову про «антипольськість» закону? Ясна річ, що ні.

Але є сенс і велика необхідність продовжувати діалог щодо всіх питань українсько-польської історії, якими б чутливими і складними вони не були для обох наших народів. І ми відкриті до такого діалогу з польською стороною. Ми повинні гідно вшановувати пам'ять про всі невинні жертви українсько-польського братовбивчого конфлікту у XX столітті та йти вперед шляхом поєднання і примирення до спільного європейського майбутнього, як це відбулося між Польщею та Німеччиною, між Німеччиною і Францією.

Ми як сучасники не можемо об'єктивно оцінювати політичні обставини, в яких діяли наші пращури. Історію творять конкретні люди, і, незалежно від національності, вони мусять нести за це відповідальність. Офіційно визнаючи, наприклад, організації ОУН і УПА борцями за Незалежність України у XX столітті, ми не вважаємо, що треба автоматично виправдовувати окремих представників цих національно-визвольних організацій, дії яких могли мати ознаки злочинів проти мирного населення. Будь-який злочин, що криється за патріотичними гаслами, не має виправдання. Вирішальне слово тут мають сказати історики – з України, Польщі, інших країн. Важливо, щоб діалог між ними не став заручником політичних ігор, маніпуляцій та істерії, спровокованої тими, хто спритно і професійно вміє розвішувати ярлики, розпалювати міжнаціональну ненависть і закликати до помсти. Відповідь їм має бути чітка й однозначна – більше ніколи українці й поляки не підніматимуть один проти одного руку.

Ми високо цінуємо підтримку Польщі в питаннях відстоювання інтересів України на міжнародній арені, тісну взаємодію між нашими країнами щодо проведення децентралізації та реформи місцевого самоврядування, широку співпрацю між нашими країнами у царині освіти і культури. Українців і поляків не повинно роз'єднувати минуле. Нас має об'єднувати сучасність і віра у величне майбутнє, яке розкриває для наших країн життя у європейській спільноті. Величезні економічні, безпекові, суспільні переваги, що їх отримають Україна і Польща в рамках Європейського Союзу, повинні надихати наші народи. Це – наш дороговказ, візія нашого спільного життя у майбутньому. Україна, пройшовши історичну розвилку Революції гідності, чітко визначила для себе образ цього майбутнього і ніколи не забуде, яку величезну допомогу надала нашій державі Польща, щоб подолати цей рубіж. Адже наш спільний досвід показує: коли ми разом, ми – непереможні. Ще раз згадаймо слова Броніслава Коморовського: «Коли поляки і українці боролись один із одним, з того завжди користався хтось третій; хтось, хто зазіхав на нашу незалежність і свободу». Ми не маємо права допустити цього!

ТАЄМНЕ – ЯВНЕ

КҐБ ПОРАХУВАВ УСЕ І ВСІХ

«ПАСПОРТИ» ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ ВІД КҐБ

Науковці Всеукраїнського товариства «Меморіал» уклали тритомник «Чекістське досьє окупованої України», у якому розмістили унікальні фотокопії так званих «паспортів областей» нашої держави, підготовлених КҐБ Радянського Союзу.

Про це під час презентації видання в Укрінформі повідомив народний депутат, голова Всеукраїнського товариства «Меморіал» Степан Кубів.

«Науковці «Меморіалу» під керівництвом нашого земляка Романа Круцика впродовж трьох років опрацювали 56 томів Державного архіву КҐБ, а потім вже і СБУ. Тритомник «Чекістське досьє України», який до 2009 року не міг бути сформований, тому що був гриф «секретно», сьогодні побачив світ», – розповів Кубів.

За його словами, у першому томі збірки вміщено політико-історичну характеристику, тобто «паспорти» Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Дрогобицької, Житомирської та Закарпатської областей; у другому – Ізмаїльської, Запорізької, Кам'янець-Подільської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Луганської, Миколаївської та Станіславської областей, а в третьому томі – «паспорти» Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Черкаської, Чернівецької та Чернігівської областей.

У свою чергу, заступник голови товариства «Меморіал» та автор книжки Роман Круцик зауважив, що у 1944–1950 роках було здійснено «паспортизацію» України. Він пояснив, що так звані «паспорти» це були документи, у яких комплексно було описано та охарактеризовано особливості всіх реґіонів – географію і клімат, населення, його національний і соціальний склад, економіку й господарство та інше.

«Інформації настільки багато, що вона захоплює. Зрозуміло, вона носить загальний характер радянського стилю, але багато статистики та інформації, про яку я навіть і не знав. Коли почав читати про Донецьку область, то, виявляється, в Донецькій області в кожному районі був осередок ОУН... Дається економічна характеристика, навіть аж до смішного – пораховано, скільки колгоспів, скільки в колгоспах корів, коней і навіть свиней і кіз. В районі – скільки сільрад, скільки працюючих, скільки за національністю, скільки навчальних закладів, учнів, студентів», – зазначив Круцик.

Він також зауважив, що для опублікування тритомника знадобилося близько півмільйона гривень, тому перший том видано за рахунок спонсорських коштів підприємців і членів товариства, другий – Міжнародного фонду «Відродження», а третій – завдяки фінансовій допомозі діаспори з Канади і США.

Водночас Круцик наголосив, що згідно з розпорядженнями Президента України, Міністерства освіти та Міністерства культури комплект книжок «Чекістське досьє окупованої України» безкоштовно передається усім обласним публічним бібліотекам, державним і галузевим архівам та університетам України.

За Укрінформом

ГРОШІ

СТАТКИ ВЛАДЦІВ

Президент США Барак Обама за рік заробив у 33 рази менше, ніж Президент України Петро Порошенко. Його доходи не дотягують до півмільйона доларів на рік.

Президент США Барак Обама і його дружина Мішель за 2014 рік заробили 477 тисяч доларів. Такі дані наводяться в податковій декларації президента Сполучених Штатів, повідомляє Associated Press.

З цієї суми Обама заплатив податок у розмірі 93 тис. дол., крім того, 71 тис. дол. він пожертвував на благодійність.

Найбільше пожертвування в розмірі $ 22 тис, було відправлено організації Fisher House Foundation, яка допомагає пораненим військовослужбовцям та їхнім сім'ям.

Віце-президент США Джо Байден заробив ще менше. Його дохід склав 389 тис. дол., а податки на користь держави склали трохи більше 90 тис. дол.

Відзначимо, що американський президент заробив у 33 рази менше ніж Президент України Петро Порошенко. Нагадаємо, глава української держави задекларував 369 мільйонів гривень доходів за 2014 рік, що в перерахунку на долари становить трохи більше 15,7 мільйонів.

Заробляє мільйони і голова Адміністрації Президента Борис Ложкін. Так, Борис Ложкін, права рука Порошенка, будучи бізнесменом, заробляв на рік 1 мільйон 216 тисяч гривень, а, ставши главою Адміністрації Президента, заробив 92 мільйони. Яким чином – це секрети високопоставленого чиновника. Національне аґентство з державної служби підтвердило обов'язок чиновників указувати в декларації «фонди», які перебувають у закордонних офшорах.

Однак наші владці не перестають випрошувати допомогу і гроші у тих же США і ЄС. Та перенесли б досвід особистого заробляння на всеукраїнський загал. Може б, і Україна нарешті розбагатіла.

Т. Д.

ВАРТО ЗНАТИ

НА ДАЧІ МОЖНА ЖИТИ

ДАЧНІ БУДИНКИ МОЖНА БЕЗКОШТОВНО ПЕРЕВЕСТИ У ЖИТЛОВІ

Уряд підтримав постанову, ініційовану Мінреґіоном, про затвердження порядку переведення дачних і садових будинків, що відповідають державним будівельним нормам, у житлові будинки.

Згідно з порядком переведення дачних і садових будинків, що відповідають державним будівельним нормам, у житлові будинки здійснюється безоплатно органами місцевого самоврядування села, селища, міста, з якими відповідні дачні поселення та садівничі товариства зв'язані адміністративно або територіально.

Для переведення дачних і садових будинків у житлові будинки їхні власники або уповноважені ними особи подають до виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, а у разі відсутності у сільській раді виконавчого органу – сільському голові низку документів. А саме: **заяву за визначеною формою, копію документа про право власності на дачний чи садовий будинок, письмову згоду співвласників на переведення такого будинку у житловий і звіт про проведення технічного огляду дачного чи садового будинку з висновком про його відповідність державним будівельним нормам.**

За результатами розгляду заяви і доданих до неї документів місцева рада протягом місяця з дня їхнього надходження ухвалює рішення про переведення дачного чи садового будинку у житловий будинок або про відмову у переведенні.

У триденний строк власникові повідомляють про рішення з переведення дачного чи садового будинку у житловий будинок.

У разі відмови згідно з пунктом 4 цього Порядку у переведені дачного чи садового будинку у житловий будинок власник має право повторно подати документи до відповідного органу влади.

Н. К.

ВАРТО УВАГИ

ВІДПОВІДАЄМО на запитання, які виникають при застосуванні Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 02.03.2015 № 213

(Продовження. Поч. у № 16)

2. З яких строків поновлюється виплата пенсії після звільнення з роботи або змінюється порядок її виплати після звільнення з посади?

Виплата пенсії в повному обсязі поновлюється з наступного дня після звільнення з роботи. Порядок виплати змінюється з наступного за днем звільнення з посади.

***3. Чи виплачується пенсія, призначена відповідно до Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», у період роботи на посаді журналіста державного/комунального засобу масової інформації*?**

При нарахуванні пенсії журналісту державного або комунального засобу масової інформації застосовуються норми, методика і порядок нарахування пенсії державному службовцю. Законом України «Про державну службу» передбачено обмеження виплати пенсії в період роботи на посадах, що дають право на призначення пенсії відповідно до Закону України «Про державну службу», тому у період роботи на посаді журналіста державного/комунального засобу масової інформації пенсія не виплачується (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи, учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється чинність пункту 1 статті 10 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», та осіб, на яких поширюється дія пункту 3 Прикінцевих положень Закону).

(Продовження буде)

КОНТАКТИ

МІСЦЕВА ВЛАДА – ПЕРШИЙ СТУПІНЬ ДЕМОКРАТІЇ

В «Освітньому домі прав людини» (Чернігів) пройшов семінар-тренінг «Співробітництво місцевих органів влади та НГО – використання польського досвіду місцевої демократії в Україні». У ньому взяли участь громадські активісти і представники владних структур із чотирьох областей України – Івано-Франківської, Чернігівської, Полтавської та Херсонської.

Нашу область на семінарі представляла Івано-Франківська обласна організація «Молода Просвіта», яка за результатами семінару впроваджуватиме проект разом із Бурштинською міською радою. Зокрема, участь у семінарі взяли Віталій Грицюк (голова Бурштинського осередку «Молодої Просвіти»), Михайло Січка (член Івано-Франківського осередку «Молодої Просвіти», відповідальний секретар Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта») і Микола Шкарпович (член Бурштинського осередку «Молодої Просвіти»); від Бурштинської міської ради: Галина Олексин (відділ у справах молоді і спорту), Олена Кравчишин (організаційний відділ), Юліана Степась (відділ культури).

Проект «Співробітництво в галузі громадської дипломатії 2015» фінансує міністерство іноземних справ Республіки Польща в рамках програми польсько-американського фонду свободи перетворень в реґіоні – RITA, яка реалізується фондом «Освіта для демократії». Партнерами проекту є громадська організація «MART», Всеукраїнська освітня програма «Розуміємо права людини», громадська спілка «Освітній дім прав людини в Чернігові».

В рамках семінару розглядалися теми: «Права людини, правова держава, демократія», «Суть функціонування місцевого самоуправління», «Організація і функціонування місцевого самоуправління в Польщі», «Місцеве самоуправління в Україні», «Особливості місцевого самоуправління – Європейська хартія місцевого самоуправління», «Обов'язки влади – можливості громадян (польський і український досвід)», «Право на добре управління – Європейський кодекс», «Співпраця адміністрацій і НГО – процедури вирішення місцевих проблем». Заняття проводили польські тренери Гельсінкського фонду прав людини: Ельжбета Чиж, Богна Хмелевська, Зенон Колодзей та координатори програми «Розуміємо права людини» Сергій Буров та Роман Семешко.

Наступний етап – короткострокове навчання в Польщі та реалізація отриманих знань на практиці.

Михайло СІЧКА, *відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

ДО ТЕМИ ДНЯ

ТРАВЕНЬ НА ТЛІ ВІЙНИ

Той травень – вже давня історія. Він став старим, йому 70 років. Згадується фільм «Був місяць травень». Загальний тон його був піднесений і трагічний. Свято й останні бої з жертвами. Останні жертви з багатьох мільйонів. Серед яких більше п'яти мільйонів українців. Це я до того, що Путін безсовісно заявив, ніби Росія перемогла б Німеччину і без українців. Брехня ниця й цинічна.

…Але нині ми з політичних, а не історичних міркувань, ніби змушені визнавати (або не визнавати) 9 травня святом Перемоги. Радянська пропаґанда завжди була продажною і брехливою тіткою. Насправді 7 травня 1945 року о другій ночі у французькому місті Реймс уклали Акт про капітуляцію Німеччини у Другій світовій війні (1939 – вересень 1945 рр.). Про це нікому не повідомляли, бо Сталін хотів задокументувати капітуляцію на території, підпорядкованій радянським військам. Звідси і 9 травня. Але інформацію про 7 травня озвучило американське радіо, і 8 травня Європа і США святкували закінчення війни.

…Привид 9 травня і далі бродить просторами колишнього СССР, і присмак совка не покидає нас. Добре, що нарешті 8 травня набирає новітніх значень і наближає нас до Європи. Та й Америки.

Нещодавно на екранах українських кінотеатрів пройшов фільм «Незламна» – про українську дівчину-снайпера Людмилу Павличенко. Наголошую, українку, про яку говорять, що вона змінила хід історії. У фільмі є кадри, де Павличенко виступає в Чикаґо. Вона говорить лише одну фразу: «Доки ви будете стояти за моєю спиною?» Кажуть, після цього американці відкрили другий фронт, що й допомогло розбити Гітлера.

Асоціативно Павличенко уособлює весь український народ, який зробив величезний внесок у перемогу. І нинішню Україну, яка воює з путінською Росією, а за нашою спиною стоїть Європа і світ.

Але прийде і наш день Перемоги, перемоги добра над злом, України над Кремлем.

Василь БАБІЙ

РОДЕ НАШ КРАСНИЙ...

ФЕНОМЕН УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ

«Мати-Слава сяє до облаків, як сонце, і віщує нам побіди, а загибелі не боїмося, бо то є життя вічне».

«Велесова книга» (д. 7-Е)

Так, на тлі світової історії українська жінка займає особливе місце: вона є явищем самобутнім і неповторним. Чому? Чим зумовлена поява на теренах України таких феноменальних постатей, як Мирина, Фалестра, Пантесилая, Фемішкіра, далі – Анна Ярославна, Євпраксія, Роксолана (Настя Лісовська), Лисавета Гулевичівна, Маруся Чурай, Марко Вовчок, Ганна Барвінок, Леся Українка, Марія Заньковецька, Соломія Крушельницька, Марія Башкирцева, Ольга Кобилянська, Марія Вітрова, Оксана Петрусенко, Зінаїда Тулуб, Олена Теліга, Ліна Костенко, Надія Савченко...

Відповідь на ці запитання треба шукати в прадавній історії України. Недарма в пантеоні давньоукраїнської міфології жінки-богині займають найпочесніші місця: КОЛЯДА – богиня неба, вона згідно з віруваннями давніх українців народжує щороку, в найдовшу зимову ніч, Нове Сонце; МОКОША – богиня вагітних, захисниця Матері й Дитини, головна повитуха Оріани; БЕРЕГИНЯ – богиня дому, захисниця родини, дружина СВАРОГА, мати СВАРОЖИЧІВ; ЖИВА – богиня родючості, жита, життя; ДАНА – господиня річок і всіх вод; ЛАДА – богиня весни, родючості; СЛАВА – перша жінка на Землі, богиня перемоги («побіди»); БІЛІ ВИЛИ – натхненниці й захисниці обдарованих юнаків.

Зупинімось на МОКОШІ. Це слово походить від поняття МАТИ КОША. Тобто йдеться про ті часи, коли люди жили стійбищем, кошем, родом-родиною й володарювала там жінка. То була доба матріархату. Мати Коша розпоряджалася всім у роду: посилала чоловіків на полювання чи ловлю риби, наказувала малечі збирати хмиз для вогнищ чи пасти худобу; навчала дівчаток готувати страви, приймала пологи, лікувала хворих, благословляла молодят на злюб, дбала про охорону стійбища тощо. Вона була заклопотана від світання й до смеркання, не було спокою їй і вночі. І в цьому крилася її майбутня трагедія.

Бо чоловіки, виконавши навіть найважче завдання Матері Коша, мали час відпочити і... помислити. І поміркувати, зокрема, над тим, як полегшити свою працю. З тих міркувань і виникло колесо, плуг... А коли Чоловік присвоїв коня, сів на нього верхи і подивився на Жінку згори вниз, тоді саме й закінчився матріархат. На новому возі Чоловік в'їхав у ПАТРІАРХАТ. Перехід від однієї суспільної формації до іншої відбувався драматично. Чимало жінок не могли змиритися з чоловічим верховенством у родині. Так утворилося неповторне явище в людській історії – ВОЛЬНИЦЯ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА.

Так утворилася на терені Стародавньої України нова держава в державі під назвою Амазонія.

Дівоча держава зайняла причорноморські степи. Войовничі, дебелі, гарні дівчата з важкими мечами на чересі носили ще й довгі коси до п'ят як ознаку своєї незалежності, нескореності чоловічій зверхності. Тому їх так і називали в народі КОСАЧКИ. Греки ж їх згодом назвали АМАЗОНКАМИ (тобто безгрудими). Історія назви така.

Щороку на свято ЯРИЛА косачки мали злюб (шлюб) з молодими оріями, згодом – з молодими скіфами. Виховували лише дівчаток. За описом Геродота, дівчинці в п'ятнадцятирічному віці амазонки випікали праву грудь, аби молода войовниця могла вільно володіти мечем і луком. Але про цей факт Геродот писав з вуст старих скіфів, які ставилися до амазонок упереджено і навіть вороже (про причину такого ставлення згодом). Тому Геродот помилявся. Проте «батька історії» виправив «батько медицини» Гіппократ. Він ретельно вивчав народну медицину амазонок і встановив, що ніякого каліцтва над своїми доньками амазонки не чинили – вони накладали на праву грудь малої дівчинки мідну пластинку спеціального виготовлення, внаслідок чого молочна залоза не розвивалася і права грудь не росла, зате «вся сила переходила до правого плеча і правої руки дівчини».

Гіппократ пише, як амазонки калічили народжених ними хлопчиків, аби не дати їм потім можливості воювати проти жінок (в дитинстві хлопчикам накладали на ніжку спеціальну колодку, що чинила травму порівняно безболісно). Покалічених таким чином чоловіків амазонки використовували як ремісників, скотарів, рибалок тощо.

Косачки – вправні вершниці, хоробрі, витривалі, дужі воячки, які добре володіли мечем, бойовою сокирою, списом, луком і стрілою. Так вони займалися військовим добутництвом, але водночас – і скотарством (надто дбали про коней), і мисливством, і рибальством, і хліборобством, і ремісництвом.

Але чому ж про них так уперто замовчують сучасні вчені? Надто – російські та малоросійські. Та тому, що етнокультура косачок, як бачимо з археологічних даних, – давньоукраїнська. А вдача – і поготів. Це були українські дівчата і в цьому їхня «вина», тому їх «не помічають». Якби таке явище було в історії будь-якої іншої європейської чи західної держави – скільки б телесеріалів, романів, монографій, драматургічних творів явилося на світ!

Зате ми не знайдемо жодного античного історика, який би не писав про цих гордих і хоробрих дівчат з Пониззя Дніпра та приазовських і причорноморських степів.

Ось античний історик Лісій (насправді – Лисий, українець за походженням, 459–380 роки до н. е.) пише, що амазонки ПЕРШИМИ ВИНАЙШЛИ ЗАЛІЗНУ ЗБРОЮ Й СІЛИ НА КОНЯ, чим довгий час переважали своїх піших ворогів. Це дало можливість амазонкам захопити великі території, підкорити сусідні й віддалені народи.

Це підтверджує Страбон (68 р. до н. е. – 20 р. н. е.), який зазначає, що амазонки свого часу захопили Малу Азію, Мізію, Лідію, Кірію, а також частину Кавказу. Амазонки, за свідченням Страбона, відіграли значну державотворчу роль в Малій Азії, де заснували багато міст. Діодор Сицилійський (І ст. до н. е.) розгорнуто описує подвиги цариці косачок ФЕМІШКІРИ (Феміскіри), котра зі своїм хоробрим, мобільним жіночим військом «підкорила багато народів за Танаїсом» (тобто – Доном) і сама героїчно загинула в одній із битв. Ще більшої слави зажила її донька, яка з великим військом косачок підкорила Фракію, частину Азії й завоювала Сирію (її ім'я, на жаль, до нас не дійшло). На ті часи військо амазонок сягало кількості 120 тисяч хоробрих войовниць.

Пише Д. Сицилійський і про велику царицю амазонок ПАНТЕСИЛАЮ, котра у бойовому союзі з царем ЕНЕЄМ брала участь у Троянській війні й мужньо загинула в двобої з Ахіллом. Після цього її військо розпалося, окремі бойові жіночі громади косачок розбрелися по всьому світу – саме з них і утворилося поселення африканських, острівних та південноамериканських амазонок, які, до речі, добре оволоділи морською справою (їхнє життя глибоко досліджував французький історик XVI ст. Андре Теве). Діонісій Скіфобрахіон (ІІ ст. до н. е.) пише про стародавні племена амазонок, які захопили Лівію «за багато поколінь до Троянської війни». Діонісій розповідає про царицю амазонок МИРИНУ, яка на чолі свого війська пройшла Єгипет і Аравію, підкорила Сирію, великим походом пройшла через Малу Азію, захопила Фракію і там загинула з частиною свого війська.

Велику увагу античні автори приділяють зв'язкам амазонок з Олександром Македонським, котрий походив з пелазгів. Зокрема, Діодор Сицилійський пише про царицю «незвичайної краси і фізичної сили» ФАЛЕСТРУ, яка забажала одного разу зазнайомитись з Олександром Македонським. Для цього вона залишила своє стотисячне військо в Гіккії, взяла триста бойових подруг і рушила в стан Македонського. Великого полководця занепокоїло її наближення (Фалестра була непереможною в бою) і він з військом рушив їй назустріч. Вони зустрілися серед випаленого сонцем степу. Фалестра зіскочила з коня, взяла в правицю три дротики й підійшла впритул до великого полководця, що теж спішився й ступив наперед.

«Се ти?» – запитала трохи здивовано, тримаючи напоготові короткі списи. Вона була дещо розчарована: думала зустріти велетня, але Македонський не відзначався богатирською статурою. А дротики тримала напоготові, бо така була звичка амазонок розмовляти з чоловіками: як тільки співрозмовник чимось ображав войовницю, вона тут же пронизувала його списом. Саме амазонки привчили чоловіків до лицарства, тобто полицарському ставитися до жінок.

«Так, се я», – трохи розгублено мовив Македонський. І він, і все його військо було заворожене виглядом косачок.

... Сяють їхні золоті шоломи. З-під них звисають довгі тугі коси. В кожної красуні оголена за звичаєм ліва грудь та дівочі коліна й стегна. Довгі кіммерійські мечі звисають з могутніх рамен.

Далі Фалестра проказала слова, на які здатна лише безпосередня й щира українська дівчина:

«Я прийшла, аби мати від тебе дитину. Із усіх чоловіків ти здійснив найбільші подвиги. Кажуть, немає в світі й жінки, гарнішої та хоробрішої від мене. Мені здасться, що від таких визначних людей, як ми з тобою, має народитися дитина, яка перевершить **усіх** смертних».

Олександр Македонський провів з Фалестрою тринадцять днів і з великими почестями та дарунками супроводив її в далеку Сарматію. Відомостей про їхню дитину античні історики не дають.

Усі античні автори пов'язують історію амазонок з виникненням могутнього племені сарматів.

Сталося це так.

В середині 1 тисячоліття до н. е. проти причорноморських косачок вели постійні війни греки, котрі прибували в гирло Дніпра з метою колонізації краю. Останню битву косачок з греками описав Геродот.

У цій битві перемогли греки й забрали полонених косачок на кораблі, аби повезти до Еллади й взяти шлюби зі степовими красунями.

Коли парусники вийшли в Південне (Чорне) море, греки відзначили свою перемогу вином. До полонянок вони вже ставилися як до коханок. Цим скористалися горді войовниці, що дружно повстали й перебили своїх переможців. Але невдовзі на морі здійнялася буря. Степові косачки не знали морської справи, тому віддалися на милість стихії. Вітер заніс кораблі через Керченську протоку до Меотійського озера (Азовського моря) і там викинув їх на берег. Ступивши на землю, косачки захопили табуни скіфських коней, погромили місцеві стійбища, деякі скіфські городища. Скіфські царі надіслали загін молодих воїнів з метою приборкати бешкетниць. Проте битви між косачками й молодими скіфами не відбулося: обидва табори зійшлися і мирно одружилися. Так надійшов кінець вольниці амазонок.

Але косачки не захотіли жити «в приймах». Вони примусили своїх молодих чоловіків піти до батьків, «узяти належну частину майна» повернутися і «жити окремо». Так скіфські юнаки і вчинили. Тоді косачки повели їх у дикі й суворі степи за рікою Рос (давня назва Волги).

Далі утворилося нове могутнє давньоукраїнське плем'я, що дістало назву САРМАТИ (САР-МАТИ, ЦАР-МАТИ – в назві відбилася сутність сімейних взаємовідносин: в родині сарматів головувала жінка. Найістотніші ознаки племені: жінки їздили на полювання й війну нарівні з чоловіками, носили чоловічий одяг тощо. Дівчина-сарматка не мала права вийти заміж, доки не вб'є ворога.

З часом старі косачки намовили своїх синів і онуків напасти на Скіфію й відібрати в «розпанілих» батьків і дідів «свої законні землі». Загартовані за суворих умов сармати пішли війною й нещадно розгромили скіфів, які, захопившись збагаченням, в певній мірі втратили свої бойові здатності. Замість Скіфії утворилася Сарматія.

За матеріалами книжки ***С. Плачинди «Лебедія»***
підготував ***Євген РОМАНИШИН,***
м. Івано-Франківськ

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Івано-Франківське міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітає з 85-річним ювілеєм

Ірину ВУЛЬЧИН

і з днем народження просвітян

Борису СІЛЕЦЬКУ,
Ярославу СЛУЦЬКУ,
Марту МАЛКОШ,
Богдана ШКУРГАНА,
Михайла ЮРКЕВИЧА

– активістів осередку «Відродження».

Своєю багаторічною плідною працею, діяльною участю у важливих громадсько-політичних заходах, своєю людською щедрістю ви зробили й робите значний особистий внесок у процеси духовного відродження України. Знаємо й високо цінуємо вашу самовідданість і просвітницьку працю на благо нашого краю.

Від душі бажаємо вам міцного здоров'я, творчого натхнення і многих благословенних літ!

З роси і води!..

Голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО, відповідальний секретар Наталія СИНИЦЯ

УКРАЇНЦІ У СВІТІ

СТИПЕНДІАТИ ТУМ-США

З розвитком Незалежності України Товариство української мови (ТУМ) в США бачило велику потребу допомагати фінансово здібним студентам з незаможних родин, які студіюватимуть україністику: мову, літературу, історію та культуру в університетах України, таких як «Києво-Могилянська академія», «Острозька академія», університеті ім. Петра Могили в Миколаєві, та державних університетах у Києві, Львові, Харкові, Одесі, Чернівцях, Ужгороді, Ялті, Рівному.

Від початку цього проекту в 2000 році було надано стипендії 86 студентам з 15 областей України. Багато з них після закінчення студій працюють у державних установах, де можуть вплинути на демократичний розвиток держави. А під сучасну пору деякі з них є воїнами в АТО.

На 2014–2015 академічний рік через Міжнародний благодійний фонд «Смолоскип» у Києві надано стипендії трьом студентам: Михайлові Іванюку, Олесі Андріїшин та Степанові Витвицькому.

Михайло Іванюк походить із села Криниці Донецької області, де його батько є священиком. Він навчається в Києві на першому курсі. Його старший брат є військовим в АТО. Михайло цікавиться спортом і має багато нагород з футболу і настільного тенісу.

Олеся Андріїшин навчається в Харківському державному університеті. Вона цікавиться літературою, і її дописи на тему української літератури можна читати в «Журавлику» – місячнику для дітей і дорослих, який виходить в Харкові. Цю газету підтримує фінансово ТУМ-США від початку її заснування в 1992 р. Старша сестра Олесі, Людмила, раніше теж була стипендіаткою ТУМ.

Степан Витвицький зі села Тепче Долинського району Івано-Франківської області, студіює в Духовній семінарії в Івано-Франківську, де займається дизайном журналу «Христова нива», відвідує школи як учитель християнської етики, відвідує хворих по лікарнях. Він любить читати, писати вірші та прозу і подорожувати. Він писав: «У січні планую їхати на схід України з вертепом, кутею та колядою, щоб підтримати хлопців, які захищають нашу Україну».

Приємно при цім згадати, що однією із стипендіатів ТУМ у 2003–2004 рр. була співачка Софія Федина, яка на той час була студенткою Львівського державного університету. Сьогодні вона знана як українська співачка-патріотка по цілому світі, де є українські громади, і де вона дає благодійні концерти на поміч воїнам України. Вона є викладачем Львівського національного університету ім. І. Франка.

Проф. ***Віра БОДНАРУК,***
голова ТУМ-США

УСМІХНІТЬСЯ

З РЕКОМЕНДАЦІЄЮ

Відділ кадрів.

– Ви маєте рекомендацію з попереднього місця роботи?

– Так, мені саме там і порекомендували пошукати іншу роботу.

ПОДИВ

Третій день лежу під ялинкою, ніяк не второпаю – невже такий подарунок нікому не потрібний?

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

СПОВІДІ ЛІРИЧНОЇ ДУШІ

Хоч переживаємо важкі часи, все ж творчість не занепадає. Своїми поетичними рядками зачарувала шанувальників красного слова в Будинку культури П'ядик на Коломийщині Надія Голіней. Вона прийшла до них з новою збіркою віршів «Вітер в обличчя», яку видала за свій кошт.

Пані Надія – уродженка Тернопільщини, її дитячі та шкільні роки минули в Слободі Коломийського району. Працювала аґрономом в колгоспі, лаборантом, науковим співробітником дослідної станції. Мати трьох дітей, любить рідну землю, рідне слово, кличе до злагоди й миру, захищає добро, – презентувала авторку ведуча, завідувачка відділу краєзнавчої літератури районної бібліотеки Наталія Тарновецька.

З новою збіркою привітали поетесу, авторку шести збірок, від імені Благодійного мистецького фонду «Сузір'я Карпат» члени НСПУ Василь Рябий та Іван Війтенко, літератори Володимир Франкевич, Василь Михайлищук, Анатолій Осадчий, Ярослав Руданець, Людмила Червінко, Зеновій Винничук, Юлія Долінська, автор цих рядків, працівники сільради, Будинку культури, бібліотеки та інші.

Осмислюючи нові твори поетеси, творчість якої відзначено премією імені Леся Гринюка, прозвучала думка про відновлення премії імені Мирослава Ірчана, який народився у П'ядиках, загинув у соловецьких таборах. А лірична душа Надії Голіней наповнена просвітянськими настроями, тривогою, переживаннями за людину і світ, вірою, надією і любов'ю.

Михайло СЛОБОДЯН,
член НСЖУ

ДО ВИТОКІВ

СИЛУЕТИ І БАРВИ

Кераміка й живопис Василя БОДНАРЧУКА

У Національному музеї народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Й. Кобринського відкрилася персональна виставка творів відомого кераміста й живописця, доцента кафедри художньої кераміки Львівської національної академії мистецтва, заслуженого художника України Василя Боднарчука.

У виставкових залах автор представив понад вісімдесят творів, створених за останні п'ятнадцять років. Керамічні об'ємно-просторові композиції й настінні панно, в яких поєднано різні матеріали й техніки, органічно доповнено сучасними живописними полотнами митця.

Випускника Косівського училища прикладного мистецтва та Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва (тепер ЛНАМ) глина й вогонь полонили на все життя. Проте митець не пішов традиційним шляхом. Беручи за основу шамот, автор демонструє універсальність цього матеріалу, на якому, як на папері, відтворює графічні замальовки давньої архітектури Львова, рослинні, пейзажні, абстрактні мотиви. Доповнені різнокольоровим склом і деревом, роботи докорінно змінюють усталені стереотипи про кераміку, яскраво засвідчують авторські пошуки форм і засобів вираження (серії «Силуети Львова», «Самотні острови», «Морські фантазії»...). Нове бачення пейзажу демонструє серія «Між літами», що об'єднує етюди, написані з натури на початку 1980-их рр. та доопрацьовані й переосмисленні у 2000-их роках.

Митець гідно презентує сучасне українське мистецтво, національну культуру як в Україні, так і за її межами. Він учасник понад сімдесятьох колективних і тринадцятьох персональних виставок. Твори Василя Боднарчука неодноразово отримували високі нагороди й захоплені оцінки мистецтвознавців і шанувальників прекрасного.

Не бракувало щирих слів і під час урочистого відкриття в музеї. Автора вітали колеґи-викладачі, друзі, митці. Зокрема, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри художньої кераміки ЛНАМ Орест Голубець, приват-доцент кафедри художньої кераміки, заступник завідувача кафедри художньої кераміки Степан Андрусів, директор Музею мистецтв Прикарпаття Михайло Дейнега, колишня студентка, а тепер аспірантка, викладач кафедри художньої кераміки ЛНАМ Маріанна Вахняк, від музею – заступник генерального директора Ірина Федів, від митців – Катерина Каркадим, Мирослав Ясінський, Василь Андрушко, Іван Парипа.

Яскравим доповненням мистецького заходу стали музичні твори у виконанні квартету викладачів Коломийської музичної школи № 1 у складі заслуженого працівника культури України Івана Арсенича, Галини Іномістової, Оксани Рєзнік та Ірини Васильчук.

Виставка триватиме до 17 травня.

Оксана ЯСІНСЬКА,
завідувачка науково-освітнього відділу НМНМГіП імені Й. Кобринського

НА СВІТЛИНАХ:
Під час презентації виставки Василя Боднарчука

ЗАСТОРОГА

ЧИ ТАЛІСМАН ЧЕРВОНА НИТКА

Багато людей носять червону нитку на зап'ястку руки. Цей талісман начебто захищає людину від злого ока, ворожби, не впускає в ауру неґативну енерґію.

Часто її зав'язують і немовлятам, щоб захистити від вроків. Але чи це справді захист?

Свята Церква вчить: «забобони несумісні з вірою, бо це гріх проти першої Заповіді Божої – «Нехай не буде в тебе інших богів, крім мене». Отже, для християнина це неприпустиме.

Традиція пов'язувати червону нитку на знак посвяти дітей Ваалу виникла задовго до християнства. Коли дитина виростала, то цноту мала віддати богу Ваалу.

Ваал (Баал, Бел, Баель, Ваель) – могутній демон, відомий в давнину як фінікійське і західносемітське божество. Його ім'я перекладається з загальносемітичних як «господар», «владика», «пан». Ваала шанували в Сирії, Палестині, Фінікії, Ханаані, Карфагені, Вавилоні та інших місцевостях. Він вважався сином Дагона і чоловіком Астарти. Відомі його зображення у вигляді бика (символ родючості) або воїна, який уражує землю списом. Збереглися свідчення про поширення культу Ваала не тільки на Північну Африку, але в більш пізні часи навіть на всю Європу, включаючи Скандинавію і Британські острови. До нашого часу в Ірландії та Уельсі збереглися обряди, що нагадують давнє поклоніння Ваалу. Він ототожнюється з кельтським богом сонця Веленом (Бела, Belenus, Belinus), а також з Вельтаном – кельтським святом поклоніння вогню.

Поклоніння Ваалу було головним і притому звичайним гріхом древніх євреїв. Ваалу, як і Молоху, приносилися людські жертви або присвячували дітей.

У пекельної ієрархії з «De Praestigius Daemonum» Ваал числиться серед міністрів пекла, він – головнокомандувач пекельної армій. Баель – один із трьох головних духів, що знаходяться в служінні у Люцифера.

Тож, пов'язуючи червону нитку на зап'ястя дитини чи собі, подумайте, чи не передаємо ми дитину чи себе під опіку недобрих сил.

Т. Д.

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ТРАВЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 18)

16 ТРАВНЯ

День науки. День Європи (третя субота травня).

235 років від дня народження **Миколи Вітвицького** (1780–1853), корифея українського бджільництва, уродженця с. Жураки тепер Богородчанського району. Похований у с-щі Диканька на Полтавщині.

35 років відкриття Музею історії освіти Прикарпаття в Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника.

17 ТРАВНЯ

Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва (третя неділя травня).

День пам'яті жертв політичних репресій в Україні (третя неділя травня).

95 років від дня народження отця-мітрата **Романа Андрія Кияка** (1920–1998), греко-католицького священика, богослова і проповідника, активіста відродження УГКЦ на Прикарпатті.

18 ТРАВНЯ

Міжнародний день музеїв.

35 років відкриття **Івано-Франківського обласного художнього музею** (тепер – Музей мистецтв Прикарпаття).

19 ТРАВНЯ

125 років від дня народження **Миколи Євшана (Федюшки)** (1890–1919), українського літературного критика, українського січового стрільця, уродженця с-ща Войнилів тепер Калуського району.

20 ТРАВНЯ

85 років від дня народження **Стефанії Павлишин** (1930), українського музикознавця, професора, доктора мистецтвознавства, уродженки м. Коломия.

21 ТРАВНЯ

Вознесіння Господнє.

65 років від дня народження **Анатолія Здиховського** (1950–1992), художника, члена НСХУ, уродженця м. Івано-Франківськ.

22 ТРАВНЯ

175 років від дня народження та **95 років** смерті **Марка Кропивницького** (1840–1910), режисера, актора, драматурга і композитора, одного з засновників українського професійного театру. У 1875 р. деякий час жив у Снятині.

23 ТРАВНЯ

День героїв.

24 ТРАВНЯ

День слов'янської писемності і культури.

60 років від дня народження **Ярослава Луцького,** педагога, кандидата у майстри спорту з туризму, старшого викладача кафедри теорії і методики фізичної культури та спорту Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, уродженця с. Боднарів Калуського району.

50 років від дня народження **Тетяни Павлик,** художниці, члена НСХУ, уродженки м. Івано-Франківськ.

26 ТРАВНЯ

85 років від дня народження **Івана Гриніва** (1930–1994), українського архітектора, серед реалізованих проектів якого – готель-ресторан «Беркут» на Яблуницькому перевалі, турбаза «Гуцульщина» в Яремче, «Карпати» в Косові та ін.

27 ТРАВНЯ

145 років від дня народження **Володимира Охримовича** (1870–1931), етнографа і громадсько-політичного діяча, дійсного члена НТШ, уродженця с. Велдіж (тепер – с. Шевченкове Долинського району).

28 ТРАВНЯ

175 років від дня народження **Омеляна Партицького** (1840–1895), письменника, видавця і редактора галицького журналу «Зоря», літературознавця, етнографа, громадського діяча.

30 ТРАВНЯ

День працівників видавництв, поліграфії і книгорозповсюдження (остання субота травня).

31 ТРАВНЯ

Зіслання Святого Духа (Трійця, Зелені свята).

135 років тому **у Станиславові вперше побував Іван Франко**, якого жандарми вели з Коломиї до рідного села Нагуєвичі.

Підготував ***Петро АРСЕНИЧ***